

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки і управління
Кафедра філософії і політології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету економіки і управління

Бондаренко М.І.

Підпис

2 вересня 2020

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Філософія науки

Освітньо-професійна програма Маркетинг

Рівень вищої освіти Третій (доктор філософії)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Петрук Наталія Кирилівна
Профайл викладача	http://new.khnu.km.ua/wp-signup.php?new=et
E-mail викладача(ів)	Nataliia.petruk@gmail.com
Контактний телефон	заповнюється за домовленістю
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=7391
Консультації	Очні: середа, 3-я пара, 4-507; п'ятниця, 3-я пара, 4-507; он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни Кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Аудиторні заняття				Індивідуальна робота	Самостійна робота, у т.ч. ІР			Залік	Іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
Д	1	1	4	51	17	-	34	-	69	-	-	-	+

Анотація дисципліни

Філософія науки – це окремий розділ філософського знання, предметом якого є наука як особлива людська діяльність, її сутність, історична генеза, взаємодія з іншими формами культури, особливості наукового знання, пізнавальні структури і методи, за допомогою яких відбувається становлення нового знання. Дисципліна формує здатність критично мислити, використовувати категоріальний апарат філософії в аналізі наукових проблем, застосовувати методи, прийоми та засоби наукового пізнання в дослідженні, орієнтуватися на ціннісні та моральні імперативи в науці тощо. При викладанні дисципліни використовуються активні і творчі форми проведення занять, зокрема, оглядові лекції, сократівські бесіди тощо.

Пререквізити – вихідна.

Кореквізити – педагогіка, психологія та педагогічна майстерність у вищій школі; стратегічний маркетинг-менеджмент, асистентська педагогічна практика.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. Сформувати поглиблене знання про науку як дослідження, соціальний інститут і феномен культури, з'ясувати філософські та логічні засади науки, визначити філософські засади конкретно-наукового пізнання.

Завдання дисципліни. Формування загальних та спеціальних компетентностей щодо осмислення науки як специфічного духовного феномена; з'ясування різних аспектів взаємодії філософського і наукового знання; аналізу основних концепцій сучасної філософії науки; розуміння сутності наукового знання; дослідження генези наукового пізнання; аналіз основних епістемологічних концепцій в сучасній науці; окреслення особливостей гуманітарного пізнання; вивчення основних проблем аксіології науки; формування здатності застосовувати методологічні засади філософії науки в конкретно-науковому пізнанні.

Очікувані результати навчання.

Здобувач, який успішно завершив вивчення навчальної дисципліни, повинен: мати передові концептуальні та методологічні знання з маркетингу і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій; глибоко розуміти загальні принципи та методи маркетингової науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях та у викладацькій практиці; здійснювати самостійні дослідження наукового і прикладного характеру в сфері маркетингу чи на межі предметних галузей економіки, управління та адміністрування з метою встановлення траєкторії розвитку реальних ринкових процесів і поведінки ринкових суб'єктів; досліджувати науку як особливий феномен і спеціалізовану людську діяльність; уміти пояснювати основні концепції сучасної філософії науки; оцінювати наслідки впливу науки на розвиток суспільства; застосовувати категоріальний апарат філософії для аналізу поставлених наукових завдань; реалізовувати в дослідженні наукову методологію; визначати динаміку розвитку наукового знання; розуміти соціокультурний і ціннісний контекст розвитку науки.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

Таблиця – Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Тема 1. Філософія науки як галузь філософського знання. Предмет філософії науки	Тема 1. Філософія науки як галузь філософського знання. Предмет філософії науки. 1. Філософія науки як розділ філософії. 2. Мета і завдання філософії науки в системі гуманітарних наук.	Опрацювання лекційного матеріалу. Використання модульного середовища Підготовка до семінарського заняття № 1.	4	[1, с. 5-19], [5, с. 7-19], [4, с. 1-12], [6]
2		Тема 1. Філософія науки як галузь філософського знання. Предмет філософії науки. 1. Основні проблеми філософії науки. 2. Філософія і наука. Філософія як рефлексія над основами культури. 3. Концепції співвідношення філософії та науки	Опрацювання лекційного матеріалу теми. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища.	4	[1, с. 5-19], [5, с. 7-19], [4, с. 1-12], [6]
3	Тема 2. Становлення і розвиток філософії науки	Тема 2. Становлення і розвиток філософії науки. 1. Виникнення позитивістської філософії. «Перший» позитивізм. О.Конт, Г. Спенсер, Дж. С. Мілль. 2. Революція у природознавстві в кінці XIX-початку XX ст. і становлення емпіріокритицизму. Проблема обґрунтування фундаментальних	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне опрацювання першоджерел. Підготовка до семінарського заняття № 2.	4	[1, с. 19-51], [4, с. 13-53], [5, с. 26-61], [6]

		наукових абстракцій.			
4		Тема 2. Становлення і розвиток філософії науки. 1. Неопозитивізм як третя форма позитивістської філософії. Логічний позитивізм. 2. Проблема мови в неопозитивізмі. 3. Принцип верифікації	Опрацювання лекційного матеріалу теми. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища.	4	[1, с. 19-51], [4, с. 13-53], [5, с. 26-61], [6]
5	Тема 3. Основні теми та концепції сучасної філософії науки	Тема 3. Основні теми та концепції сучасної філософії науки. 1. Зміст концепції критичного раціоналізму К.Поппера. 2. Філософія науки Т.Куна: поняття парадигми. Концепція наукових революцій. 3. Концепція науково-дослідницьких програм І. Лакатоса.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до тестування. Підготовка до самостійного заняття № 3.	4	[1, с. 51-71], [2, с. 53-86], [5, с. 26-62], [6]
6		Тема 3. Основні теми та концепції сучасної філософії науки. 1. Анархістська епістемологія П. Фейєрабенда. Принцип проліферації. 2. Концепція особистісного знання М. Полані. 3. Моделі розвитку наук: Д. Голтон, С. Тулмін.	Опрацювання лекційного матеріалу теми. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища.	4	[1, с. 51-71], [2, с. 53-86], [5, с. 26-62], [6]
7	Тема 4. Наука як предмет філософського осмислення. Наукове пізнання.	Тема 4. Наука як предмет філософського осмислення. Наукове пізнання. 1. Феномен науки. 2. Наукове пізнання в системі людської діяльності. 3. Сутність знання. Знання та інформація.	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне опрацювання першоджерел. Підготовка до семінарського заняття № 4.	4	[1, с. 71-99], [4, с.110-161], [5, с. 19-26], [6]
8		Тема 4. Наука як предмет філософського осмислення. Наукове пізнання. 1. Природа і специфіка наукового знання. 2. Функції наукового знання. 3. Критерії науковості. Проблема демаркації в науці.	Опрацювання лекційного матеріалу теми. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища.	4	[1, с. 71-99], [4, с.110-161], [5, с. 19-26], [6]
9	Тема 5. Генеза наукового пізнання. Історичні етапи	Тема 5. Генеза наукового пізнання. Історичні етапи розвитку науки. 1. Наука як	Опрацювання лекційного матеріалу. Написання реферату. Підготовка до семінарського заняття №	4	[1, с. 99-137], [4, с.161-191], [6]

	розвитку науки.	соціокультурний феномен. Виникнення науки як практично зорієнтованого знання. 2. Розвиток науки в стародавній Греції та Римі. 3. Наука європейського середньовіччя та доби Відродження.	5.		
10		Тема 5. Генеза наукового пізнання. Історичні етапи розвитку науки. 1. Вплив наукової революції XVII ст. на розвиток класичної науки. 2. Механічна картина світу. 3. Особливості неklasичної і постнеklasичної науки.	Опрацювання лекційного матеріалу теми. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища.	4	[1, с. 99-137], [4, с.161-191], [6]
11	Тема 6. Структура наукового пізнання. Методологія науки.	Тема 6. Структура наукового пізнання. Методологія науки. 1. Поняття методології науки. 2. Емпіричний та теоретичний рівні наукового пізнання. 3. Методи емпіричного пізнання. 4. Методи теоретичного пізнання.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до тестування. Підготовка до семінарського заняття № 6.	4	[1, с.137-139], [4, с.196-248], [6]
12		Тема 6. Структура наукового пізнання. Методологія науки. 1. Ідеали і норми наукового дослідження. 2. Наукова картина світу. 3. Філософські засади науки.	Опрацювання лекційного матеріалу теми. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища.	4	[1, с.137-139], [4, с.196-248], [6]
13	Тема 7. Стратегія наукового дослідження в постнеklasичній науці.	Тема 7. Стратегія наукового дослідження в постнеklasичній науці. 1. Постнеklasична наука і філософія. 2. Синергетика та її роль у розвитку постнеklasичної науки. 3. Концепція глобального еволюціонізму і зміна наукових уявлень про Всесвіт.	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з першоджерелами. Виконання індивідуального завдання. Підготовка до семінарського заняття № 7.	4	[1, с.179-209], [4, с.370-420], [5, с.153-195], [6]
14		Тема 7. Стратегія наукового дослідження в постнеklasичній науці. 1. Міждисциплінарна взаємодія в сучасній науці. 2. Наукова раціональність. Типи наукової раціональності. 3. Наука і псевдонаука.	Опрацювання лекційного матеріалу теми. Вивчення матеріалу за підручниками. Використання модульного середовища.	4	[1, с.179-209], [4, с.370-420], [5, с.153-195], [6]

15	Тема 8. Гуманітарне пізнання та його особливості	Тема 8. Гуманітарне пізнання та його особливості. 1. Формування основ соціально-гуманітарних наук. 2. Проблема методології гуманітарного пізнання. Гуманітарне й природниче пізнання. 3. Філософський погляд на історію та культуру: культурна антропологія і герменевтика. 4. Феноменологія і нова методологія науки.	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з першоджерелами. Виконання індивідуального завдання. Підготовка до семінарського заняття № 8.	4	[1, с.209-237], [3, с. 38-42], [6]
16	Тема 9. Аксіологічні проблеми науки.	Тема 9. Аксіологічні проблеми науки. 1. Філософія науки і аксіологія. Категорія цінності в філософії науки. 2. Цінність та оцінка. 3. Цінність та знання.	Опрацювання лекційного матеріалу. Робота з першоджерелами. Виконання індивідуального завдання. Підготовка до семінарського заняття № 9.	4	[1, с.209-237], [3, с. 38-42], [6]
17		Тема 9. Аксіологічні проблеми науки. 1. Соціальні цінності в науковому пізнанні. 3. Ціннісно-нормативні структури в науці. 4. Науковий етос. Моральна відповідальність ученого за результати наукового дослідження.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання індивідуального завдання. Тестування.	5	[1, с.231-253], [3, с. 38-43], [4, с.309-370], [6]

Політика дисципліни.

Організація освітнього процесу в університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітньої програми та навчального плану. Здобувач зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, індивідуальні завдання виконувати відповідно з графіком. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відвідувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять здобувач має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. При написанні наукового реферату з дисципліни здобувач має дотримуватися політики доброчесності. У разі наявності плагіату він отримує незадовільну оцінку і має виконати відповідну роботу за новою темою.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості і встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. При оцінюванні знань здобувачів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування; засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється тестовим контролем; творчий підхід до поставлених завдань засвідчується через написання наукового реферату. Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: знання теоретичного матеріалу з теми; вміння здобувача обґрунтувати прийняті рішення та розв'язувати проблемні завдання; своєчасне виконання домашніх завдань з теми.

При оцінюванні знань здобувачів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування на семінарських заняттях; засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється тестовим контролем; контроль здійснюється згідно з робочою програмою дисципліни і робочим навчальним планом.

Для семінарських занять викладач встановлює обов'язковий мінімум оцінок, які має отримати здобувач впродовж семестру, щоб виконати програму дисципліни.

На основі результатів поточного контролю і підсумкового контрольного заходу виставляється підсумкова семестрова оцінка. На основі аналізу контролю знань викладач удосконалює курс лекцій, звертаючи особливу

увагу на ті розділи, чи теми, при вивченні яких було найбільше неточних відповідей, що у свою чергу свідчить про методичні та інші недоліки при висвітленні вказаних тем або розділів.

**Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання
здобувачів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами**

Аудиторна робота									Контрольні заходи	Самостійна робота	Семестровий контроль
Семінарські заняття									Тестовий контроль	Реферат (ІЗ)	Підсумковий контрольний захід
1	2	3	1	5	6	7	8	9	T 1-9	1	1
ВК: 0,2									0,2	0,2	0,4

Умовні позначення: Т – тема дисципліни; ВК – ваговий коефіцієнт, ІЗ – індивідуальне завдання.

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного здобувача складається з двадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати здобувач, складає 20. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється здобувачу, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестові завдання	1–5	5–10	10–15	15–20
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

На тестування відводиться 30 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Здобувач може також пройти тестування і в он-лайн режимі у модульному середовищі для навчання MOODLE.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інтервальна шкала балів	Вітчизняна оцінка	
A	4,75–5,00	5	<i>Відмінно</i> – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25–4,74	4	<i>Добре</i> – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4	<i>Добре</i> – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3	<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3	<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	<i>Незадовільно</i> – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2	<i>Незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

1. Філософія науки як галузь філософського знання.
2. Предмет і зміст філософії науки.
3. Взаємодія наукового і філософського знання.
4. Історія становлення філософії науки.
5. Основні етапи розвитку філософії науки.
6. Позитивізм О. Конта, Г. Спенсера, Дж. С. Мілля (перший позитивізм).
7. Концепція наукового пізнання в позитивізмі (перший позитивізм).
8. Емпіріокритицизм (другий позитивізм). Проблема обґрунтування понять і принципів науки.
9. Неопозитивістська методологія наукового пізнання. Принцип верифікації.
10. Аналітична філософія.
11. Постпозитивізм. Критичний раціоналізм К. Поппера. Принцип фальсифікації.
12. Розвиток філософії науки в другій половині ХХ ст.
13. Концепція історичної динаміки науки Т. Куна. Поняття парадигми.
14. Концепція дослідницьких програм І. Лакатоса.
15. “Анархістська епістемологія” П. Фейєрабенда.
16. Проблема наступності наукових знань (Дж. Голтон, М. Полані, С. Тулмін).
17. Дж. Голтон: тематичний аналіз науки.
18. Постнекласична наука як прояв постмодерну.
19. Сутність пізнання: пізнання як відображення.

20. Специфіка філософського підходу до наукового пізнання. Гносеологія і епістемологія.
21. Сутність знання. Знання та інформація.
22. Класифікація форм знання. Наукове знання.
23. Структурні елементи наукового пізнання.
24. Структура емпіричного пізнання.
25. Структура теоретичного пізнання.
26. Концепція особистісного знання М. Полані.
27. Філософія науки С. Тулміна.
28. Стратегії наукового дослідження в постнекласичній науці.
29. Феномен науки. Наука як діяльність з виробництва знань.
30. Наукова картина світу.
31. Синергетика як міждисциплінарний напрям у сучасній науці.
32. Універсальний еволюціонізм – основа сучасної картини світу.
33. Раціональність у сучасній культурі. Наука і ненаука.
34. Сучасна наукова картина світу і нові світоглядні орієнтири цивілізаційного розвитку.
35. Структура і динаміка наукового знання.
36. Проблема класифікації наук.
37. Історичні етапи розвитку науки. Передумови виникнення науки.
38. Наукове знання в античній культурі.
39. Особливості розвитку науки в період еллінізму та в культурі Стародавнього Риму.
40. Наукове мислення і середньовічна картина світу.
41. Філософське та наукове знання в добу Відродження.
42. Наукова революція XVI - XVII ст. і становлення класичної науки.
43. Загально-логічні методи наукового пізнання.
44. Наукова революція кінця XIX - початку XX ст. і особливості некласичної науки.
45. Проблема демаркації в науці. Критерії науковості.
46. Функції наукового знання.
47. Наукове знання, його особливості.
48. Структура наукового пізнання.
49. Емпіричний і теоретичний рівні наукового пізнання.
50. Наукове пізнання як соціокультурний феномен.
51. Засади науки: ідеали та норми дослідження, наукова картина світу, філософські засади.
52. Ідеали та норми наукової діяльності.
53. Форми наукового пізнання.
54. Проблема розуміння та інтерпретації тексту в герменевтиці.
55. Філософські засади науки.
56. Наукова картина світу.
57. Стель наукового мислення та його конкретно-історична специфіка.
58. Поняття наукового методу та його значення для науки.
59. Особливості гіпотетико-дедуктивного методу дослідження.
60. Наукові методи емпіричного дослідження.
61. Значення експерименту в науковій діяльності.
62. Наукові методи теоретичного дослідження.
63. Сучасна методологія наукового пізнання.
64. Абстрагування, ідеалізація, формалізація, аксіоматичний метод у науковому дослідженні.
65. Гіпотеза як форма теоретичного знання.
66. Аналіз і синтез.
67. Індукція і дедукція.
68. Механістична картина світу і особливості класичної науки.
69. Аналогія, моделювання.
70. Пізнання і цінності. Аксиологічні проблеми науки.
71. Істинність і цінність. Наукові і соціальні цінності.
72. Ціннісні орієнтації вченого і роль особистісних мотивів у науці.
73. Свобода наукового пошуку і соціальна відповідальність вченого.
74. Сцієнтизм і антисцієнтизм про роль науки в культурі.
75. Етика науки. Нормативні основи науки.
76. Наука як феномен культури.
77. Класифікація методів наукового пізнання.
78. Наука і релігія. Наука і філософія. Наука і право.
79. Синергетика як парадигма постнекласичної науки.
80. Феномен наукової революції.
81. Наука у сучасному глобальному світі.
82. Проблема, факт як форми наукового пізнання.

83. Теорія. Концепція. Ідея.
84. Роль математики у розвитку сучасної науки. Особливості побудови математизованих теорій в науці.
85. Специфіка гуманітарних і природничих наук.
86. Технічні науки та їх роль у розвитку сучасної науки.
87. Роль міждисциплінарної взаємодії в сучасній науці.
88. Методологія гуманітарного пізнання.
89. Становлення основ гуманітарних наук і нова парадигма гуманітарного знання.
90. Постнекласична раціональність і особливості сучасної науки.

Рекомендована література

Основна

1. Філософія науки: підручник / за ред. І. С. Добронравової. - К.: ВПУ «Київський університет», 2018. – 255 с.
2. Петрук Н. К., Гапченко О. В., Левченко А. В. Філософія науки: навчальний пос. – Хмельницький: ХНУ, 2018. – 271 с.
3. Самардак М. М. Філософія науки: напрями, теми, концепції: навчальний пос. - К.: Парапан, 2011. – 204 с.
4. Степин В. С. История и философия науки : уч. пос. – М.: Академический проспект, 2011. – 421 с.

Додаткова

1. Аршинов В. И. Сложность постнеклассических практик и будущее конвергирующих технологий / В.И. Аршинов // Постнеклассические практики. Опыт концептуализации. – СПб., 2012. – С. 165–187.
2. Агацци Э. Почему у науки есть и этические измерения? [Электронный ресурс] / Э. Агацци. – Режим доступа : interneturok.ru/ru/school/.../8-klass/.../moralnyu-vybo.
3. Добронравова І. Практична філософія науки / І. Добронравова. – Суми, 2017. – 178 с.
4. Добронравова І. С. Практична філософія постнекласичної науки про наукову істину та людську свободу / І. С. Добронравова // Філософія освіти. – 2014. – № 2. – С. 224–234.
5. История и философия науки (Философия науки) / Под ред. Ю. Крынева, Л. Моториной. – М.: Альфа-М; Инфра-М, 2011. – 416 с.
6. Кун Т. Структура научных революций / Т. Кун. – М.: Прогресс, 1977. – 300 с.
7. Мамчур Е.А. Фундаментальная наука и современные технологии [Электронный ресурс] // Вопросы философии. – 2011. – № 3. – Режим доступа : http://vphil.ru/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1
8. Мельник В. П. Філософія. Наука. Техніка / В. Мельник. – Львів: вид. центр ЛНУ, 2010. – 582 с.
9. Микешина Л. А. Философия науки / Л. А. Микешина. – М.: Прогресс-Традиция, 2005. – 464 с.
10. Поппер К. Логика и рост научного знания / К. Поппер. – М.: Прогресс, 1983. – 302 с.
11. Постнеклассические практики. – СПб., 2012. – 253 с.
12. Пригожин И. Порядок из хаоса. Новый диалог человека с природой / И. Пригожин, И. Стенгерс – М.: Прогресс, 1986. – 432 с.
13. Рассел Б. Человеческое познание. Его сфера и границы / Б. Рассел – М.: Институт общегуманитарных исследований, 2001. – 560 с.
14. Сергієнко В. В. Філософські проблеми наукового пізнання: навчальний посібник / В.В. Сергієнко.– Кременчук: Кременчуцький національний університет, 2011. – 103 с.
15. Сидоренко Л. І. Аксиологія постнекласичної науки / Л. І. Сидоренко // Сучасна українська філософія: традиції, тенденції, інновації : зб. наук. праць / відп. ред. А.Є. Конверський, Л. О. Шашкова. – К., 2011 – С. 204–222.
16. Степин В. С. История и философия науки. – М.: Академический проспект, 2011. – 423 с.
17. Тулмин С. Человеческое понимание / С. Тулмин. – М.: Прогресс, 1984. – 328 с.
18. Уемов А. М., Терентьева Л. Н., Чайковский А. В., Тихомирова Ф. А. Философия науки: системный аспект. – Одесса: «Астропринт», 2010. – 359 с.
19. Фейерабенд П. Избранные труды по философии и методологии науки / П. Фейерабенд. – М.: Прогресс, 1986. – 350 с.
20. Філософія науки / за ред. І. С. Добронравової. – К.: ВПУ «Київський університет», 2018. – 255 с.
21. Філософія: підруч. / кол. авт.; за ред. Л. В. Губерського. – Х. : Фоліо, 2013.- 452 с.

Розробник

д.ф.н., професор Петрук Н.К.

Погоджено

Гарант ОП

д.е.н., професор Ковальчук С.В.

Зав. каф. маркетингу
і торговельного підприємства

д.е.н., професор Ковальчук С.В.